

Experimentální neděli přeji Vám všem,

lidé s taškami, kabelkami, batohy, kufry, tlumoky i bez. Už jdeme skoro do finále, a bříška našich prstů pod knutou klávesnic již povážlivě tvrdnou. Červen se chýlí k závěru a s ním i 59. ročník Písku Šrámkova. Písecký (ode)Psanec nasazuje sváteční stetson, jímž brzy bude extaticky mávat. Leč jak klasik praví: „Není konec, dokud není konec!": reflexe na nedělní představení, a shrnutí diskusí si budete moci přečíst, a následně náležitě okomentovat na našem blogu s adresou <https://blog.sramkuvpisek.cz/>. Šťastnou cestu všem, a brzy nashle!

S láskou,

za redakci Píseckého (ode)psance,

Petr KlariN Klár

Seznamte se: Tajfun Ostrava

Rozhovor s energickou budoucností české divadelní poezie

Co je základním zdrojem tvůrčí energie souboru Tajfun?

Poezie, krása a víno.

Za jakých okolností jste se poprvé setkali s literární tvorbou Františka Gellnera, a jak vás tento střet poznamenal?

Poprvé jsme se s ní setkali ve školních lavicích, ale jeho kouzlo na nás dolehlo až několik let poté, na soustředění našeho souboru, kde nás jeho verše inspirovaly k jejich divadelnímu zpracování.

Označili byste se za přímé pokračovatele Gellnerova buřičství?

Ohledně buřičství se ještě od Gellnera máme co učit, ale pracujeme na tom.

V čem na něj navazujete?

Jeden z našich herců začal kvůli Gellnerovi opět kouřit, a to Gellnerovu oblíbenou viržinku.

Bouříte se i vy osobně proti něčemu? Pokud ano, tak proč?

Jako Tajfun se ze zásady bouříme proti všem jiným bouřím a bouřkám.

A v procesu tvorby? Bouří se někdy soubor proti režisérovi, nebo naopak?

Přehánky se vyskytují, ale proti Tajfunu nic nezmůžou.

Jak na vaší divadelní interpretaci Gellnerovy poezie reagují vaši vrstevníci a jak starší, popřípadě mladší generace?

Z recenzí vrstevníků: "Čekal jsem to debilnější, ale bylo to docela v chillu."

Z recenzí starší generace: "Mně se to moc nelíbilo, ale jsi moje dcera..."

Na co se těšíte na Šrámkově Písku?

Těšíme se na zážitek z velké přehlídky a taky na cennou inspiraci od amatérských souborů pro další buřičství.

Anarchie nebo melancholie (uved'te důvod preference)?

Anarchie i melancholie jsou písečky, na kterých si rádi hrajeme. Přijďte se podívat.

KlariN

Puchmajer kombo!

Vedle mosteckých úderníků z režijní stáje Pavla Skály se v sobotním programu Šrámkova Písku dvojicí inscenačních projektů zaskvěl i mnoha přehlídkovými účastmi notně již obitý soubor Antonín Puchmajer D. S. ze samotné Matky měst. A byla to jízda značně různorodá!

Prvním šípem puchmajeřím, s grácií vstřeleným do diváckých slabin, se v sobotním odpolední stala inscenace Příběhy z pohřbu aneb povídej mi něco hezkého. Komorní, absurdně-poetické drama v němž jeho autorka, a zároveň jeden z nezpochybnitelných pilířů aktuální sestavy hvězdného spolku Kateřina Rudčenková s elegancí sobě vlastní splétá několik výostně

aktuálních motivů do pozoruhodně naléhavé, jiskřivě ironické zprávy, o vykloubenosti mezilidských vztahů, našlo ideální tvůrčí protipól v sugestivní režijní gesci Petra Lanty. Lantův přirozený cit pro makabrozní rituály si velmi dobře rozumí s černohumornou podstatou hry, jež na jednoduchou strukturu v podstatě banální soudničky navěšuje řadu atraktivních témat, do nichž se ovšem pálí, jak do kačen z pouťových střeňnic. Hysteričnost extrémního feminismu, neschopnost mužů nakládat s vlastními city, či sexuální experimenty, zjevně inspirované druhdy populárním pornem pro mamky, jsou ze smrtelně vážnou tváří na cucky trhány partou strnulých klaunů, jejichž tragikomickému projevu dodává pohřební říz důvtipně sladěný chór, do něž se v efektním finále přidá i sám herecky hostující režisér. Zvláštní pozornost si zaslouží precizní práce s prezentací neduživých, primárně sedavým zaměstnáním zdecimovaných těl mužských aktérů, nenápadně funkční kostýmování, i adekvátního hudebního doprovodu. Z hlediska literárního jsou pak Příběhy z pohřbu více než důstojným následovníkem stop, jež po sobě zanechali Ladislav Fuchs, či Roald Dahl. Jejich potenciál zdaleka přesahuje prostor autorského divadla, a bez zásadnějších úprav se lehce mohou stát ozdobou nejednoho profesionálního dramaturgického plánu. Píseckému provedení k totální dokonalosti chybělo snad jen přesnější nakládání s gradací, gestickou strukturou hereckého projevu (pozor na překotnost!), a v některých případech i jevištní mluvou. Jinak však sukces, a jasný bod!

Následujícím textem Beranidla budoucnosti, jenž byl v sobotně-nočním finále druhého dne Šrámkova Písku představen formou scénického čtení, se jeho autor Vladimír Mikulka osobitým způsobem hrdě hlásí k tvůrčí i divácké náklonnosti k uměleckým tvorbám Davida Drábka, Petra Kolečka, René Levinského, Haliny Pawlovské a Daniela Landy, režijní poetice Hany Burešové i

tandemu Skutr, a písňových textů Xindla X. Jeho niterně citlivý vhléd do rozháraného nitra skupiny salonních mariášníků, je ve své drtivé naléhavosti přímým opozitem páteční Zběsilé pípy. Představy aseptického intelektuála o hospodské špíně, prohnílených politických systémech, hříšné minulosti a konspiračních teoriích si ve své nekompromisní účinnosti v ničem nezadá s Kanibalkami, Krysařem či dokonce Tajemstvím Zlatého draka. Mikulka je našťvanější než Sikora, emoce váží s filigránským vkusem Petra Lexy, a ve střídmém nakládání se stopáží výsledného díla je nikoli nepodoben přístupu Karla Vachka. Je mi velmi líto, že soubor nepřikročil k plnokrevné jevištní adaptaci dramatu, jež žánrově osciluje mezi (post)coolness, sci-fi, Horečkou sobotní noci, Návštěvníky a Pitavalem z malého města. Stolní čtené provedení se i přes zjevné herecké snahy o dobrání se podstaty totiž postupně stává Dračím dopětem pro chronické insomniaky, bohužel

s nemožností žádoucí interakce. Zbývá jen odejít, upít se, či konečně začít respektovat Kateřinu Brožovou. Dobrou noc, milé děti, a díky Plzni, jež Beranidla darovala Písku, za přesnou definici Danajského daru. Na shledanou v Duze!

KlariN

Návštěvníkem v Skvostné zemi

Dobré divadlo, ne? Bavilo mě, na mnoho způsobů. Jak to u dobrých věcí bývá, je těžké říci proč. Protože se jednalo o v podstatě normální moderní činohru, pokusím se proti svým zásadám o nějakou rádobu analýzu. Obvykle to nedělám, neumím to, ale nějak mě k tomu tahle inscenace provokuje. Nejprve ovšem zmínka o scénografii: byla skvělá. Jednoduchá a skvělá. Včetně arénovatosti prostoru, včetně bílých dřevěných kvádrů, včetně bělostného sněhu. Krása v jednoduchosti a účelnosti. Účelností je i absurdnost sněhu. Tedy: účelnost v jednoduchosti a absurdnosti. Teď zmínka o hercích. Vynikající. S otevřeností a radostností mládí a s vyspělostí lidí z kvalitní ZUŠky. Hlavně černá centrální hrdinka (která hrála úplně otevřeně, odvážně hledavě a tázavě a pouštěla se často na tenký led – tam, kde se dá nejlépe najít), ale i ostatní. Nevím, odkud bych to měl celé začít rozplétat. A už snaha o rozplétání mi přijde divná, až trapná. Mám podezření, že se vlastně nehrálo o tom, co by se dalo označit za témata. Snad ta šikana... ale jo, ta asi tématem byla; ovšem jen nějak trochu? Víra – ať už v „dobrého“ nebo „špatného“ Boha.. ta tam byla.. Otec a sestra, to tam taky bylo... Ale nic z toho, a zdůrazňuji, že ani šikana, mi nepřišlo nějak vnitřní, nějak nepodstatnější. Snad jen trochu ta šikana... Ale jen trochu... Pokud nějaké téma tupě nepřehlídím (což je dobře možné...), znamenalo by to, že inscenace žádné dominantní téma nemá. Absence dominantního tématu by mohla znamenat dvě věci: buď nancovatou rozbledlost nebo inscenaci mířící hlouběji než jsou témata. Nancovatost vylučuji, vždyť to přece bylo dobré divadlo, ne?! Takže zbývá něco hlubšího, co neumím analyzovat. No a takové divadlo mám rád: divadlo, které jde za témata a motivy, které se po tématech a motivech svezou někam hlouběji, někam, kde už se nedá rozumovat.

Odo

Seznamte se: Z deníku Starýho kocoura

Až z dalekého, legendami opředeného kulturního srdce podkrkonoší, přijelo do epicentra letošního Šrámkova Písku Turnovské divadelní studio. Na všetečné redakční dotazy odpovídá, s pověstnou upřímností sobě vlastní, sám ataman souboru, Petr Haken.

Jaký byl proces vzniku Vaší inscenace, jak se rodil její název, a co znamená?

Původně to byl jeden monolog na nějakou soutěž, pak jsme neměli s čím jet do Jelení Hory, tak se to dopsalo a nazvalo Cesta dlouhá, v Polsku to přeložili Zawila droga, nám se líbilo již řídce používané české slovo „zavilá“, tak jsme to nechali, jenže...ono to úplně nefungovalo, tak jsme se vrátili k Dlouhé cestě. A co že znamená? Dlouhá cesta znamená dlouhou cestu? Asi.

Jak se herečtí představitelé podíleli na vzniku textové předlohy inscenace?

Ten úvodní monolog jsem napsal sám, ty ostatní již společně s herci a pasáž ve fitku si napsaly holky v podstatě samy.

Jaká jsou specifika režirování rodinných příslušníků, respektive blízkých přátel?

Můžu jim víc nadávat, když se flákají. „Kájo, když uděláš chybu, plácnu tě přes zadek.“ To bych si asi v kamenném divadle dovolit nemohl (*d'ábelsky se řehní, pozn. red.*).

Jaký je současný tvůrčí profil Vašeho souboru?

Když se na to podíváme z profilu, tedy ze strany, tedy stranicky, nestraníme se ničeho. Vedle klasiky /Tři sestry v podání čtyř pánů/, výtvarného divadla Hanako /podle novely Franty Zborníka/, přes trochu minimalistickou Dlouhou cestu až po Ponožky /absurdní drama z prostředí mániček a horolezců.

Jaká očekávání máte od letošního Šrámkova Písku?

Nic asi neočekávám, na to už jsem stár na nějaká radostná očekávání. Jo, ono je to letos spojené se studentskou scénou. Tak to Starý kocour samozřejmě očekává pěkné mladé slečny (*nasazuje věduci úsměv svůdného jurodivce, pozn. red.*).

Juta nebo konopí a proč?

Juta je výrobek turnovské stejnojmenné firmy. Jedná se vlastně o umělé konopí, za bolševika hodně oblíbené. Já raději dávám brambory do klasických konopných pytlů, není to ode mne hezké vůči domácí firmě, leč příroda je příroda.

My krademe, vy se bavíte – Akolektiv Helmut!

Báječným divadlem a dalšími zběsilými událostmi k prasknutí naplněný program 59. ročníku Šrámkova Písku uzavře poslední červnovou neděli inscenace pražské divadelní skvady Akolektiv Helmut: S čaganem lamag nogy. Prosím, seznamte se!

Máte výborný název, kde se vzal?

Che, díky. Název pochází z jedné divadelní hry, kvůli které jsme se dali na začátku dohromady a kterou jsme nikdy nenazkoušeli. Napsal ji Adam, jmenovala se Helmutovy narozeniny a pojednávala o frustracích vyhřezlých na jedné rodinné oslavě. Vystupoval v ní třeba klaun se samopalem. Jenže pak jsme seznali, že je nás málo na to, abychom sehráli rodinnou oslavu, a že radši než inscenovat text, uděláme revival vánoční besídky u Adama doma. Tak nějak to celé začalo. A Akolektiv proto, že si často připadáme trochu a-kolektivní vůči potenciálním spolupracovníkům. Je to interní narážka na naši pracovní sevěnost.

Má vaše autorská tvorba vzory, k nimž vzhlížíte? Jaké jsou zdroje Vaší inspirace?

Jasně, máme jich hodně. Občas se nám zdá, že se

inspirujeme až příliš a pak chceme použít pro představení motto „My krademe, vy se bavíte.“ Nebo máme ještě druhé, více interaktivní: „Chcete vidět něco, co jste už viděli?“ ... Všichni si třeba hovíme ve filmech Davida Lynche. Z raných divadelních inspirací si pamatujeme původní Divadlo Komédie nebo Sokolovy inscenace McDonagových her v Činoherním klubu.

Jaké je vaše ideová, estetická a dramaturgická profilace?

V minulosti jsme vytvořili dvě bytové satiry, které byly spjaté s konkrétním časem a prostorem – s hektickou předvánoční dobou v jednom pankráckém bytě. Jenže ten byt teď šel do rekonstrukce, a tak jsme se rozhodli, že z něj vylezeme. Čagan je naší první výzvou pokusit se popasovat s vážným tématem. Ne že by v jádru našich satir nebyla vážná témata, pochopitelně byla, ale byla svázaná s člověkem a určitou jeho všedností, banalitou. Čagan tohle překračuje. Přesto jsme si všimli, že se naší práci vine motiv jakéhosi nečekaného hosta. Možná to souvisí s momentem překvapení, který věříme, že je na divadle klíčový. Překvapovat diváky a překvapovat sebe navzájem, to je pro nás cesta, jak udržet divadlo živé. K naší profilaci by se snad dalo ještě říct, že pracujeme vždy od nuly. Nemáme textovou předlohu ani režijní koncept, scénografii, nic. Na začátku je vždy jen nějaký impulz a od něj teprve začíná všechno bujet a pučit.

Jaké jsou okolnosti vzniku Vaší inscenace, a její základní východiska?

Na začátku byla terénní výprava na chatu do Beskyd. Chodili jsme po horách a hrabali se v historii vesnice Morávka. Četli jsme historické dokumenty, legendy, pátrali po základech vypálených osad, poslouchali tamní rádio Čas a zpovídali místní. A najednou nám napříč tím vším začínaly vyvstávat paralely, uviděli jsme dějiny a mýty Morávky jako opakované divadelní výjevy, a to nás fascinovalo. Pilotní verzi inscenace jsme uvedli loni v září ve Svatojánské věži ve Frýdku-Místku a od té doby se celý rok neustále vyvíjela a proměňovala, hledali jsme její pravou podobu, museli jsme mírnit touhu téma ironizovat a pak jsme zas bojovali s patosem. Naším prvním a hlavním impulzem bylo zahrát Čagana přímo na Morávce, kde ještě žijí pamětníci určitých stěžejních událostí a téma je tam stále živé. Měli jsme už dohodnutý termín hraní na začátku dubna, ale korona... Teď se hraní odložilo na dobu neurčitou, což nás hodně mrzí. Každopádně tenhle plán nás hnal a brzdil zároveň. Možná je dobře, že to nevyšlo a mohli jsme inscenaci dokončit a odpremiérovat uvolněněji. Mimochodem, před pár dny jsme náhodou narazili na krátký starší text Olgy Tokarczuk k vydání jejího románu z česko-polského pohraničí Denní dům, noční dům a v něm je naše roční cesta zachycená. Byl to pro nás dost neuvěřitelný objev, v tom třístránkovém textu je všechno, naše touhy, obavy, co to vlastně znamená pokusit se zachytit místo a jaká úskalí to s sebou nese.

S jakými očekáváními vyrážíte do Šrámkova Písku?

Že dostaneme zpětnou vazbu, která je pro nás velmi cenná. Nemáme žádného režiséra, žádné vnější oko, a jsme v tématu ponoření už tak dlouho, že ztrácíme nějaký nadhled, soudnost. Těšíme se ale na celou přehlídku jako takovou a taky na ostatní inscenace, protože jsme na Šrámkově Písku nikdy nebyli.

Monolit anebo monolog a proč?

Asi čokoláda.

KlariN